[2021] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 451

ਮੋਹਨ @ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ @ਸੀਨਾ @ਟੈਲਰ ਸੀਨਾ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ

(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1420 ਦੀ 2014)

ਦਸੰਬਰ 13, 2021

[ਸੰਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 -- ਧਾਰਾਵਾਂ 378, 384 – ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ – ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕਤਲ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਲਟਿਆ ਗਿਆ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ – ਪੀਡਬਲਯੂ1-ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਦਾ ਸਟਾਰ ਗਵਾਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੈਰ ਰੱਖਦਾ ਸੀ – ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2-ਡਿਊਟੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ – ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਲਗਭਗ 5 ਵਜੇ ਇੱਕ ਰੁੱਝੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਭਿਯੋਜਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਮੋਟੀਵ 'ਤੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਮੋਟੀਵ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਸਾਥ ਧਾਰਾ 384 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣਾ – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 -- ਧਾਰਾਵਾਂ 302, 506-ਬੀ, 120ਬੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ 34.

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 -- ਧਾਰਾਵਾਂ 378, 384 – ਦਾਇਰਾ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਧਾਰਾ 378 ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 384 ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਭਿਯੋਜਨ 'ਤੇ ਬੋਝ ਹੋਰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦਾ ਦੁੱਗਣਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪਹਿਲੀ ਇੰਸਟੈਂਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਯੋਗ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਬਰੀਕਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਲਾਭ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਨਹੀਂ, ਬਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 20, 22]

1.2 ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਖਾਂ ਦੇਖਣ

ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਇਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੀਡਬਲਯੂ-16, ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7, ਇੱਕ ਜੁੱਤੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੇ ਆਪਣੀ ਨਾ-ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ। ਪਿਛਲੇ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 8 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਉਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਐਮ.ਓ. 8 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਚੱਪਲਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ-20 ਜੋ ਇੱਕ ਐਸ.ਟੀ.ਡੀ. ਬੂਥ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸਦੇ ਬੂਥ ਤੋਂ ਕਾਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੋਟਿਵ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਹੀ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮੋਟਿਵ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਸਟਾਰ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਜ਼ਰੂਰ, ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਿਵਾਸ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਇਰਲੈਸ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੌਖਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-25 ਉਸਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 50 ਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਮਾਨਿਆ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦੂਜਾ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ 'ਆਰ' ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੁਅੱਤਲ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਖੂਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 24-27]

3. ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਜੋ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਦੇ ਸਮਗਰੀ ਸਹੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਕਿ ਉਹ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਖਮੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-38, ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੋਚ

ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ। [ਪੈਰਾ 28-30]

1.4 ਬਚਾਅ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰ ਸੀ ਜੋ ਸਰਜਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪੀ-38 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਚੇਤਨ ਰਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਂਤਾਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਭਾਵੇਂਕਿ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਠੋਸ ਕਾਰਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 161 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਲਗਭਗ 5 ਵਜੇ ਇੱਕ ਰੁੱਝੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਭਾਰੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਸੁਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਲਗਭਗ 1000 ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 378 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 384 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

467-ਐਫ-ਜੀ; 468-ਬੀ-ਈ]

ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 166 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਯੰਮਾ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2021) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 213; ਪਾਪਾਰੰਬਾਕਾ ਰੋਸੰਮਾ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1999) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 695 : [1999] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 328; ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 173 : [2011] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1205; ਚੰਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 415 : [2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 630; ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 205 [1977] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 68; ਪਦਮਨਾਭਨ ਵਿਜੈਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1994) ਸੁਪਲ. 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 156; ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 826; ਨਾਰਾਯਣ ਰੈੱਡੀ ਉਰਫ ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2016) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212; ਏ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (2011) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 279; [2011] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 999; ਸੇਲਵਰਾਜ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1976) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343; ਪ੍ਰਦੀਪ ਨਾਰਾਯਣ ਮਡਗਾਉਂਕਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ (1995) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 255 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1999] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 328ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 18

[2011] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1205ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 18

[2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 630ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 18

[1977] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 68ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 18

[2011] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 999ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 18

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1420 ਦਾ 2014.

29.05.2013 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ, ਬੈਂਗਲੋਰ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿ. ਅ. ਨੰਬਰ 460 ਦਾ 2008.

ਨਾਲ
ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 759 ਦਾ 2018.

ਸ਼ੇਖਰ ਜੀ. ਦੇਵਾਸਾ, ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾਰੀ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਭੂਸ਼ਣ ਨਾਗਰ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੇਵਾਸਾ & ਕੋ., ਅਧਿਵਕਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ.

ਸੁਭਰਾਂਸ਼ੁ ਪਾਧੀ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਯਾਦਵ, ਰਕਸ਼ਿਤ ਜੈਨ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਾਂਸਲ, ਵੀ. ਐਨ. ਰਾਘੁਪਤੀ, ਐਮ.ਡੀ. ਅਪਜ਼ਲ ਅੰਸਾਰੀ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਜਵਾਬੀ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੈਂਬਰ ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ.

1. ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

2. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਵਕਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਤਫਾਕਨ ਅਸੀਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ।

ਤੱਥ:

3. ਪੀਡਬਲਿਊ-4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-5 ਭਰਾ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਕਤ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦਾ ਮਾਮਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਏ-1 ਦੀ ਮਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੀਡਬਲਿਊ-1, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

4. ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅਪਰਾਧ ਸੰਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਏ-1 ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਯੁਕਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਤਫਾਕਨ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਹ ਚਲਣ ਵਿੱਚ ਸੀ।

5. ਉਕਤ ਮਕਸਦ 'ਤੇ, ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਹਥਿਆਰ ਲੈ ਕੇ, ਸ਼ਾਮ ਲਗਭਗ 5 ਵਜੇ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸੜਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਿਗਨਲ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਫੁੱਟਪਾਥ 'ਤੇ ਘਸੀਟ ਕੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਕਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਪਹੀਆ ਵਾਹਨਾਂ 'ਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1, ਜੋ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਂਤ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸੀ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਦੋਵੇਂ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਗਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ ਹਨ।

6. ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨੇ ਇੱਕ ਆਟੋ ਰੁਕਵਾਇਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ (ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਸੀ। ਇਤਫਾਕਨ, ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਦੋਸਤ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਸੀ।

7. ਪੀਡਬਲਿਊ-1, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੌਖਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਲਗਭਗ 50 ਮੀਟਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਜਿਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਪੀਡਬਲਿਊ-25, ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ।

8. ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਨੇ ਲਗਭਗ 5.05 ਵਜੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਖੂਨ ਬਹਿ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਮਰ ਗਿਆ ਲਗਭਗ 5.45 ਵਜੇ। ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਦੋ ਜਾਣੇ ਪਛਾਣੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵੱਲੋਂ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਗਭਗ 40 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ – ਅਰਥਾਤ, 03.12.2001, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਰਣ ਪੂਰਵ ਬਿਆਨ ਸੀ।

9. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ-28 ਨੇ ਲਗਭਗ 6 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਪੀਡਬਲਿਊ-28 ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ 302, ਧਾਰਾ 506-ਬੀ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 120ਬੀ ਰ/ਵ ਧਾਰਾ 34 ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ।

10. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ 28 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ-1 ਤੋਂ ਪੀ-60 ਤੱਕ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਐਮਓ-1 ਤੋਂ ਐਮਓ-17 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਚਾਅ ਵੱਲੋਂ, ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਮੌਤ ਤੁਰੰਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 (ਇਸ ਨੂੰ 'ਕ੍ਰਪੀਸੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

11. ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ, ਗਵਾਹਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੈਟੀਰੀਅਲਾਂ ਦਾ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਘਟਨਾ, ਬਰਾਮਦਗੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

12. ਰਾਜ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਮੂਚੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ:

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਉਸ ਦਿਨ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਗੁੱਸਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਹ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਇਰਲੈਸ ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਨਾ ਹੀ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-25 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸਿਰਫ 50 ਮੀਟਰ ਦੂਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਵੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ

ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ।

15. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਰਿਕਵਰੀ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਮਟੀਰੀਅਲ ਆਬਜੈਕਟ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਟਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਟ ਅਗੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 161 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-28 ਨੇ ਮੰਨਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-28 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

16. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਐਕਸ. ਪੀ38 - 41 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਐਕਸ. ਪੀ-38 ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਦੁਆਰਾ ਮਰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਲਗਭਗ ਰਾਜ ਆਫ ਕਰਨਾਟਕ [ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ']

40 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-25 ਦੇ ਸਬੂਤ ਰਾਹੀਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਿਸਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਦੇਖਣ ਦਾ ਲਾਭ ਸੀ, ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਇਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਥਾਕਥਿਤ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

18. ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਜਯੰਮਾ ਅਤੇ ਅਨਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (2021) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 214$_{NONE}$

ਪਾਪਾਰੰਬਾਕਾ ਰੋਸੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (1999) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 695$_{NONE}$

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ (2011) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 173$_{NONE}$

ਚੰਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 415$_{NONE}$

ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ (1977) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 205$_{NONE}$

ਪਦਮਨਾਭਨ ਵਿਜੈਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੇਰਲਾ (1994) ਸੁਪ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 2 156$_{NONE}$

ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 826$_{NONE}$

ਨਾਰਾਇਣ ਰੈੱਡੀ ਉਰਫ ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (2016) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 212$_{NONE}$

ਏ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ (2011) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 279$_{NONE}$

ਸੇਲਵਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ (1976) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 343$_{NONE}$

ਪ੍ਰਦੀਪ ਨਾਰਾਇਣ ਮਡਗਾਉਂਕਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ (1995) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 255$_{NONE}$

ਰਾਜ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼:

19. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂਜ਼ 1, 2 ਅਤੇ 25 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-25 ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਚਰਚਾ:

20. ਧਾਰਾ 378 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 384 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਭਿਯੋਗ ਪੱਖ 'ਤੇ ਬੋਝ ਹੋਰ ਭਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਦੁੱਗਣਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਪਹਿਲੀ ਇੰਸਟੈਂਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ, ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੰਭਵ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਬਸੰਮਤ ਨਹੀਂ, ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਉਣੀ ਹੈ।

21. ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਵੱਲ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏ। ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੱਭਣਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਾਤਮਕਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹਾਈਰਾਰਕੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਾਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇੱਕ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

22. ਕਈ ਵਾਰ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ, ਨਾਮਤੌਰ 'ਤੇ, ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰਭੂਤ ਅਦਾਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਇੱਕ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨੈਤਿਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਨਿੰਦਾ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

23. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਰਿਧੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 378 CrPC ਅਧੀਨ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪਰਿਧੀ ਬਾਰੇ। ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ

ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਅਤੇ ਅਨ੍ਰ. ਬਨਾਮ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਾ, (2020) 10 SCC 166:

14.2. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 20 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: (ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜਾ, (2010) 9 SCC 189: (2010) 3 SCC (Cri) 1179])

“20. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ, ਜਾਂ ਅਣਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ/ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ "ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਵਿਰੁੱਧ" ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇ ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਣਮਤਿ ਦੀ ਖਾਮੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕਿੰਦਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, (1984) SCC 635 : 1985 SCC (L&S) 131], ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਆਸੈਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ [ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਅਫਸਰ-ਕਮ-ਆਸੈਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ, 1992 Supp (2) SCC 312], ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਰਬੜ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕਸ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ [ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਰਬੜ ਅਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕਸ ਬਨਾਮ ਸੀਸੀਈ, 1992 Supp (3) SCC 665] , ਗਯਾ ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਹਨੂਮਾਨ ਪ੍ਰਸਾਦ [ਗਯਾ ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਹਨੂਮਾਨ ਪ੍ਰਸਾਦ, (2001) 1 SCC 501] ਅਰੁਵੇਲੁ [ਅਰੁਵੇਲੁ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ, (2009) 10 SCC 206: (2010) 1 SCC (Cri) 288] ਅਤੇ ਗਾਮਿਨੀ ਬਾਲਾ ਕੋਟੇਸਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਰਾਜਾ [ਗਾਮਿਨੀ ਬਾਲਾ ਕੋਟੇਸਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਰਾਜਾ, (2009) 10 SCC 636 : (2010) 1 SCC (Cri) 372])”

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ [ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, (1999) 2 SCC 10: 1999 SCC (L&S) 429], ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਰ ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਕਬੂਲਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

14.3. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵਿਜੈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ [ਵਿਜੈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ, (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 436: (2019) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 586] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 378 ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ [ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ ਬਨਾਮ ਵਿਜੈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, 2013 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਕਰ 10732] ਵੱਲੋਂ ਬਰੀਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1952 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“31. ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਮੇਦਭਾਈ ਜਾਦਵਭਾਈ [ਉਮੇਦਭਾਈ ਜਾਦਵਭਾਈ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ, (1978) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 228: 1978 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 108] ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਬਰੀਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਲਟਦਿਆਂ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

‘10. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਬਰੀਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੋਰਥ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਹੱਤਵ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ।'

31.1. ਸੰਬਾਸੀਵਨ [ਸੰਬਾਸੀਵਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੇਰਲ, (1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 412: 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1320] ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਿਵੇਂ ਸੀ ਰਾਜ ਕਰਨਾਟਕ [ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਕ□ਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

‘8. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੀਏ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਗਾਂਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ [ਰਮੇਸ਼ ਬਾਬੁਲਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ, (1996) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 225 : 1996 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.(ਕ੍ਰਿ) 972] ਅਰਥਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਔਚਿਤ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਨਾ-ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇ ਜੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਹਨਾਂ ਖਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ; ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਬਰੀਕਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹੀ ਟਿਕਾਊ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ।'

3/1.2. ਕੇ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਉੰਨੀਥਨ [ਕੇ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਉੰਨੀਥਨ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਦੀ ਰਾਜ, (1999) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 309 : 1999 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (ਕ੍ਰਿ) 410] ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ/ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕਰੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ

ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਠੋਸ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ।

3/1.3. ਐਟਲੀ [ਐਟਲੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1955 ਐਸ.ਸੀ 807: 1955 ਕ੍ਰਿ ਐਲ.ਜੇ 1653] ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:

'5. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇਕਰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਾ ਨਿਕਲੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਾਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ [ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਪੱਕਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਵਾਰ ਨਾਲ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਪੀਲੀ ਸਟੇਜ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ।

ਜੇਕਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। (ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੁਰਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ [ਸੁਰਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, 1951 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1207: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਐਸ.ਸੀ. 52]; ਵਿਲਾਇਤ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਯੂ.ਪੀ. [ਵਿਲਾਇਤ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਯੂ.ਪੀ., 1951 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 898: ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਐਸ.ਸੀ. 122]) ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।'

3.1.4. ਕੇ. ਗੋਪਾਲ ਰੈੱਡੀ [ਕੇ. ਗੋਪਾਲ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਾ ਏ.ਪੀ., (1979) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 355: 1979 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 305], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸ਼ੱਕਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਐਸਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹਾਸੇ ਦਾ ਪਾਤਰ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ।"

ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ:

24. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਖਾਂ

ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.-16, ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਗਵਾਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ।

25. PW-7, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜੁੱਤੀ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 8 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਐਮ.ਓ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਚੱਪਲਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, PW-20 ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਐਸ.ਟੀ.ਡੀ. ਬੂਥ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬੂਥ ਤੋਂ ਕਾਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਮੋਟਿਵ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਹੀ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਮੋਟਿਵ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

26. PW-1 ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਸਿਰਮੌਰ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਜ਼ਰੂਰ, ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਾਇਰਲੈਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੌਖਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। PW-25 ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਸਿਰਫ 50 ਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਣ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ। PW-1 ਅਤੇ PW-2 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦੂਜਾ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਰਮੇਸ਼, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਇਆ। ਭਾਵੇਂ PW-1 ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਅੱਤਲ ਸੀ। ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਦਾਗ਼ PW-1 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ PW-2 'ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਮੈਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ PW-1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਾ-ਮੰਨਣ ਸਮੇਂ ਜੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਹੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਿਆ।

27. PW-2 ਵੀ PW-1 ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹੀ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ PW-2 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ, PW-1 ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਜਿਸ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ ਉਥੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ, PW-2 ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਸਟੇਟ [ਐਮ. ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇੱਕ ਮਾਦੀ ਵਸਤੂ ਸੁੱਟ ਕੇ, ਭਾਵੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਕਤ ਮਾਦੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਰਾਮਦੀ ਮੈਮੋ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

28. ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਜੋ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਹੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਅਤੇ

ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

29. ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਰਨ ਬਿਆਨ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ। ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਚੋਟਾਂ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਸ. ਪੀ-41 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

30. ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-38, ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-38 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਪੀਡਬਲਿਊ-25 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

31. ਬਚਾਅ ਪਾਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ। ਇਹ ਗਵਾਹ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਜੋ ਸਰਜਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ-38 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਜਖਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤੜੀਆਂ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ।

32. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਇਤਨੇ ਸਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਿਊਜ਼ 1, 2 ਅਤੇ 25 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਰਨ ਬਿਆਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮਰਨ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਰਨ ਬਿਆਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਿਊਜ਼ 1, 2 ਅਤੇ 25 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

33. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਤ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਤੀ ਧਾਰਾ 384 CrPC ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਣ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate